

je i Valzer kada "prošlosti koja ne želi da prođe" suprotstavlja "skretanje pogleda sa naše sramote", što je takođe ideološki stav. Valzer poima nemačku prošlost samo kao sramotu, ne pokazuje snagu moralnog suvereniteta koji počiva na priznanju, pa mu zato berlinski Holokaust spomenik izgleda kao Alpski san, koji blokira povratak nemačkoj normalnosti. Zato treba osloboditi "budućnost od prošlosti", "samosvesnu normalnost" od "nemačke kulture okrivljavanja", "nacionalni identitet" od "politiziranja prošlosti", neupitnu tradiciju od diskurzivnog sećanja. Za nemačke intelektualce koji nakon 1989. podstiču "kulturno pomeranje osovine", Niče je junak, jer apeluje na oslobodilačku energiju velikog zaborava, tj. oslobađanja budućnosti od prigovora prošlosti. Napokon je stigla normalnost, a sada neke usijane glave poput Habemasa i Grasa opominju "da se bez sećanja na Aušvic ne može formulisati nikakva politička, pa ni etika uopšte". Postaje sve jasnije da se normalnost ne može oktroisati, nego samo omogućiti. Konzervativci traže samopomirenje isticanjem kontinuiteta nemačke kulture, koji čisti od negativnih sećanja i "moralnih toljaga" i ističe neprekinutu normalnost "kulturne nacije" neopterećene suvišnim sećanjima. Antinacionalisti s druge strane upozoravaju da se normalnost ne stvara iznuđenim samopomirenjem već analitičkim neinstrumentalnim ophođenjem sa prošlošću. Normalnost nije normalizacija. Dok se normalizacija može podsticati, normalnost se može samo omogućavati (Assheuer 1998). Normalnost ima vlastiti smisao: ona je nešto neupitno i otima se političkim potrebama. Normalnost nestaje u trenutku kada je političari ovekovečavaju ili kada je sebi samima pripisuju kao svojstvo. Da ima normalnosti, ne bi bilo potrebe niti pokušaja da se dozvoli iščezavanje prošlosti pred novim. Normalizacija je simptom prelaznog društva, koje se osigurava da je potpuno normalno, iz razloga terapijskog samosmirivanja. "Nijedan drugi narod u svetu ne naziva sebe normalnim, i to je već pouzdan dokaz da Nemci nisu normalni" (P. Bahner). Ispada da je preka, forsirana normalizacija najsigurnije sredstvo da se spreči normalnost. Liberalno društvo uznemireno je osećanjem da samo ne može stvoriti moralnu osnovu vlastite normalnosti, pa se koleba oko Valzerovog zalaganja da ponovo ujedinjena država konačno podvuče crtu ispod javnog spomenika holokaustu, ne iz nacionalnih nego iz moralnih razloga.

Zbog raširenosti ovog nastojanja frankfurtski pedagog M. Brumlik i berlinski politikolog H. Funke su Valzeru debatu nazvali "odbrambena agresija". Kao upadljivu crtu Valzera, Funke je uočio nedostajuću spremnost za izmenom perspektive. To je karakteristično (odbrambeno) ponašanje većine društva u suočavanju sa preživelim fašističkog terora. To ponašanje ponavlja se i 50 godina kasnije. Na delu je "kolektivno narcistička rekonstrukcija nacionalnog mi": počinio i njihovi potomci pretvaraju se u prognane, dok se stvarno prognani, predstavljaju kao ogorčeni progonitelji koji sprečavaju nacionalno izmirenje. Premda je u toku debate porasla distanca javnosti prema Valzeru kao ličnosti, duh i jezik pisca u javnoj raspravi su "normalizovani" (Rensmann). Oživljen je antisemitizam kod mladih. Zato je Valzer – Bubis debata primer "normalizovanja odbrane sećanja" koja je primetna od ujedinjenja (Kirsch 2000). To je "dijalektika ideologije podvlačenja crte: sva nastojanja za okončavanjem suočavanja sa nacističkom prošlošću još više su je aktuelizovala, a ne oslabila". Valzer nije porekao tezu o kolektivnoj krivici već je izmenio u tezu o kolektivnom optuživanju (Brumlik, Funke). Ta teza je naopaka, jer se može usmeriti protiv tobožnjih optužitelja (intelektualaca, medija, Jevreja).

Valzer je kritikovan i zato što je savest shvatao kao nešto odvojeno od javnog priznanja ili osude. Na sličan način je i Hajdeger odvajao savest od konvencija, a poslednjima je